

355.3
0-75

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
КОМАНДУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

**ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПОЛЬОТІВ
У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ**

Харків
2018

355,3
0-75

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
КОМАНДУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПОЛЬОТІВ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Посібник

A091300



БІБЛІОТЕКА ХУПС

№ 18495

ФОНД РКРА

Харків
2018

УДК 355.3:351.814.2 (075.8)
О-75

Затверджено до видання заступником
командувача Повітряних Сил
з бойової підготовки

Авторський колектив: С. М. Жидков, О. В. Никифоров,
А. В. Приймак, І. М. Ключніков, В. І. Перельот, М. В. Гудков,
А. В. Воронін, Є. В. Панкратов, І. М. Олійник, Р. М. Джус.

Рецензенти: В. М. Чернявський, кандидат технічних наук, старший
науковий співробітник (ХНУПС),

С. М. Смик, кандидат технічних наук (ХНУПС)

**Основи організації та управління безпекою польотів у Збройних
О-75. Силах України: посібник / С. М. Жидков, О. В. Никифоров,
А. В. Приймак та ін. – Х. : ХНУПС. – 144 с.**

У посібнику викладено основні принципи системного підходу при управлінні безпекою польотів, нормативно-методичні засади створення основних елементів та поєднання їх у єдину систему управління безпекою польотів.

Призначений для фахівців служби безпеки польотів, льотного та інженерно-технічного складу в процесі організації та проведення заходів безпеки польотів. Матеріал посібника може бути корисним для викладачів, наукових співробітників, студентів (курсантів) вищих авіаційних навчальних закладів та широкого кола авіаційних фахівців для удосконалення знань з питань безпеки польотів. Може використовуватися для розробки нормативно-керівної бази для створення національної системи управління безпекою польотів державної авіації України та її складової – системи управління безпекою польотів авіації Повітряних Сил Збройних Сил України.

УДК 355.3:351.814.2 (075.8)

© Жидков С. М., Никифоров О. В., Приймак А. В.,
Ключніков І. М., Перельот В. І., Гудков М. В.,
Воронін А. В., Панкратов Є. В., Олійник І. М.,
Джус Р. М., 2018

© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	11
1.1 Основні поняття та визначення безпеки польотів	11
1.2 Еволюція безпеки польотів.....	20
1.3 Поняття простору безпеки польотів	22
1.4 Основні джерела бази даних безпеки польотів	24
2 ПРИЧИННИЙ АНАЛІЗ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ.....	30
2.1 Поняття небезпечного фактору та його наслідків.....	30
2.2 Основні обставини виникнення авіаційних подій	35
2.3 Моделі та методи визначення небезпечних факторів для безпеки пльотів	38
2.4 Класифікація та пріоритетність небезпечних факторів.....	44
2.5 Основні стратегії щодо зниження небезпечних факторів	46
3 ФАКТОР РИЗИКУ ДЛЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	47
3.1 Поняття фактору ризику для безпеки польотів	47
3.2 Імовірність виникнення ризику для безпеки польотів	47
3.3 Ступінь важкості ризику безпеці польотів та методи його розрахунку	48
3.4 Поняття допустимого фактору ризику безпеці польотів	49
3.5 Порядок визначення допустимого фактору ризику безпеці польотів за досвідом провідних країн світу	49
4 УПРАВЛІННЯ ФАКТОРАМИ РИЗИКУ ДЛЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ.....	51
4.1 Процес управління факторами ризику для безпеки польотів	51
4.2 Методи зниження факторів ризику для безпеки польотів	52
4.3 Особливості прийняття рішення щодо виконання польотного завдання в залежності від ступеня ризику безпеці польотів.....	54
4.4 Метод оцінювання рівня безпеки польотів.....	55
5 ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	61
5.1 Система збору та аналізу даних щодо стану безпеки польотів	61

5.2 Показники та критерії оцінки стану безпеки польотів	62
5.3 Методи розрахунку показників та критеріїв оцінки стану безпеки пльотів	66
5.4 Метод оцінювання ефективності підготовки авіаційного персоналу до виконання функціональних обов'язків	70
5.5 Обов'язки посадових осіб органів військового управління щодо організації збору та аналізу даних, захисту та обміну інформацією щодо безпеки польотів в Збройних Силах України.....	73
6 ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПОЛЬОТІВ	78
6.1 Поняття управління безпекою польотів.....	78
6.2 Відповідальність посадових осіб щодо управління безпекою польотів.....	79
6.3 Основні моделі управління безпекою польотів.....	81
6.3.1 Модель ПОСС/SHELL	81
6.3.2 Система аналізу надійності людського фактору (HRA).....	83
6.4 Принципи побудови та функціонування автоматизованої системи управління безпекою польотів Збройних Сил України.....	92
7. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ.....	96
7.1 Особливості впливу рівня знань авіаційного персоналу на безпеку пльотів	96
7.2 Особливості організації навчання авіаційного персоналу з безпеки пльотів	96
7.3 Принципи відбору та призначення на посади фахівців з безпеки пльотів	97
8 КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	99
8.1 Вплив культури на хід управління безпекою польотів	99
8.2 Види та вимоги до культури подання інформації з безпеки польотів.....	100
8.3 Методи та засоби оцінки ефективності культури безпеки польотів.....	101
9. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПОЛЬОТІВ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	103

9.1 Політика та цілі забезпечення безпеки польотів в Збройних Силах України	103
9.2 Ієрархія відповідальності посадових осіб органів військового управління в системі забезпечення безпеки польотів в Збройних Силах України	103
9.3 Обов'язки посадових осіб органів військового управління щодо організації та управління безпекою польотів в Збройних Силах України	104
9.4 Алгоритм роботи посадових осіб органів військового управління щодо організації та управління безпекою польотів в Збройних Силах України	110
9.5 Організація контролю виконання заходів безпеки польотів в Збройних Силах України.....	129
ДОДАТОК А	133
ДОДАТОК Б.....	137
ДОДАТОК В	138
ДОДАТОК Г.....	141
ДОДАТОК Д.....	143

